

OBSAH

NA ÚVOD O VČELÁCH 3

Včela a včelstvo 3

Život včelstva 7

MED 12

Jak med vzniká 12

 Původ medu – nektar a medovice 12

 Sběr nektaru včelami 15

 Vznik medu 15

 Získávání medu – medobraní 17

Složení a vlastnosti medu 18

 Z čeho se med skládá 18

 Laboratorní parametry medu 24

 Med a glykemický index 29

Krystalizace medu 31

 Použití ztuhlého medu bez ohřívání 32

Pastování medu 32

Ztekucování medu 33

Druhy medů 35

 Zeměpisný původ medu 37

 Jednodruhové medy 37

 Jedovaté medy 38

 Kojenecký botulismus 43

Falšování a vady medu 44

Prodej medu 46

Skladování medu 47

Med v kuchyni 48

Perníky 48

 Perníkové figurky vykrajované 49

 Dobré perníčky podle farské kuchařky 52

 Peprníky 52

- Další druhy dobrot s medem 53
- Cookies z čokoládových a ovesných vloček 53
 - Cornflakes placičky 53
 - Voňavé skořicové sušenky 54
 - Bochánky 55
 - Medové kokosky 55
 - Medové muffiny s jogurtem 56
 - Ovesné hromádky s meruňkami 56
 - Datlové medové tyčinky 56
 - Velšské medové koláčky 57
 - Skotské medové palačinky 57
 - Mramorový medovo-čokoládový dort 57
 - Žloutkové řezy 58
 - Medový krém se sezamem 58
 - Irská medová pěna 58
 - Medové semifredo 59
 - Tradiční skotská zmrzlina se sněhovými pusinkami 59
 - Müsli s medem ořechové 59
 - Müsli s medem kokosové 59
 - Sladký popcorn 60
 - Koljivo s medem 60
 - Medomáslo 60
 - Babiččina bezinková povidla 61
 - Pomerančovo-medová marmeláda 61
- Maso a přílohy s medem 61
- Kuřecí kousky ve sladko-kyselé omáčce 61
 - Medová kuřecí stehna 62
 - Kuře a medový pórek 62
 - Medovo-česnekové masové kuličky 62
 - Karotka na medu a pomerančích 63
 - Glazovaná cibule 63
- Nealkoholické nápoje s medem 63
- Ovocné medové šťávy a sirupy 63
 - Medová limonáda ovocná 64
 - Pomerančová medová výživná limonáda 64
 - Medová limonáda s ovocem 64
 - Ledová káva s džusem 64
 - Horká aromatická medová limonáda 65
 - Horká ostružinová medová limonáda 65
 - Mátový medový sirup 65
 - Medový koktejl s mátou 65
 - Medovo-meruňkový mléčný koktejl 65

- Medovo-čokoládové mléko 66
- Banánový koktejl s medem 66
- Jahodový koktejl s medem 66
- Medový kokosový koktejl 66
- Medový oříškový smetanový koktejl 66
- Ptačí mléko 66
- Okurkový nápoj s medem 67
- Historické recepty z knihy Medové cukrářství 67
- Alkoholické nápoje 68
 - Medovina 68
 - Medové pivo 71
 - Medový ocet 73
 - Medové likéry 74
- Med v domácí lékárně 75
 - Balzám na nervy 79
 - Elixír učitelů 79
- Med v domácí kosmetice 79
 - Pleťová voda liliová 80
 - Ibiškové tonikum 80
- Zajímavosti o medu 80

VČELÍ VOSK 82

- Jak vosk vzniká 82
- Včelí plásty 83
 - Geometrie plástů 83
 - Stavba plástů v divočině 84
 - Stavba plástů v úlech 86
 - Mezistěny – jejich výroba a použití 86
- Získávání a čištění vosku 87
 - Čištění včelího vosku 90
 - Jak získat vosk pro domácí potřebu 91
 - Skladovatelnost vosku 91
- Složení včelího vosku 91
 - Fyzikální vlastnosti vosku 91
 - Chemické vlastnosti vosku 94
 - Další druhy vosků 96
- Kontrola kvality vosku 98
 - Jiné látky voskového charakteru 99
- Výroba svíček 101
 - Knot 102
 - Svíčky stáčené z mezistěn (válcová, spirálová) 103
 - Svíčky vrstvené z mezistěn 104

- Svíčky lité 104
- Rozehrívání vosku 105
- Formy na svíčky 107
- Odlévání svíček do forem 109
- Svíčky vzniklé namáčením nebo poléváním knotu voskem 110
- Svíčky vyráběné tažením 111
- Povrchová úprava a balení svíček 111
- Svícný 112
- Odlévání kovů metodou ztraceného vosku 113
- Další možnosti využití vosku 113
 - Politura na nábytek 113
 - Tmel na kámen 114
 - Štěpařský vosk 114
 - Lešticí pasta 114
 - Tekuté leštidlo 114
 - Vodovzdorná úprava textilu a papíru 115
 - Impregnace na kůži 115
- Vosk v potravinářství 115
- Vosk ve farmacii a kosmetice 116
 - Základ pro kosmetické krémy 117
 - Bylinkové krémy na ruce a obličej 117
 - Krém proti akné 118
- Bělený vosk 118
- Zajímavosti o včelím vosku 119

- PYL 121**
- Biologie pylu 121
- Sběr a ukládání pylu v úlu 124
- Pyl ve výživě včel 126
- Získávání rouskového a plástového pylu 126
- Složení a kontrola kvality pylu 129
- Domácí využití pylu 132
 - Pletová maska s pylem 133
- Pyl v domácí lékárně a ve farmacii 133
- Pyl v medu 134
 - Příprava palynologického preparátu 134
- Zajímavosti o pylu 135

- MATEŘÍ KAŠIČKA 136**
- Vznik mateří kašičky 136
- Mateří kašička ve výživě včel 137
- Získávání a skladování 138

- Složení mateří kašičky 139
- Domácí využití mateří kašičky 141
- Mateří kašička jako tržní produkt 141
- Mateří kašička ve farmacii a kosmetice 142
- Zajímavosti o mateří kašičce 143

PROPOLIS 144

- Propolis ve včelstvu 144
- Získávání propolisu 145
- Složení a kontrola kvality 145
- Propolis v domácnosti 147
 - Surový propolis na bradavice 147
 - Lihová tinktura 147
 - Vodný výluh 148
 - Propolisové masti a krémy 149
 - Balzám na rty 150
 - Propolisová inhalace 150
 - Kloktadlo 150
 - Čípky s propolisem 150
 - Použití u domácích zvířat 150
- Propolis ve farmacii 151
- Zajímavosti o propolisu 152

VČELÍ JED 153

- Složení a tvorba včelího jedu 153
- Úloha žihadel a jedu ve včelstvu 154
- Toxicita včelího jedu pro člověka 156
 - Co dělat při pobodání včelami 156
 - Alergie na včelí jed 157
- Získávání žihadel a včelího jedu 157
- Včelí jed v lidové medicíně 159
- Včelí jed v rukou lékaře 159
- Zajímavosti o včelím jedu 160

VČELÍ PLOD 161

- VČELAMI OVLIVNĚNÁ VODA 163**
- POUŽITÁ LITERATURA 164**